

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	— fill.	Helyben.	— fill.
Egy évre . . . . . 10 kor.	— fill.	Egy évre . . . . . 16 kor.	— fill.
Fél évre 6	— fill.	Fél évre 8	— fill.
Negyed évre 2	50	Negyed évre 4	— fill.
Egy óra 1	— fill.	Egy óra 1	70
Egyösszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sorra 4 fillér.

A becsületes munka diadala.

(Egy debreczeni gyár ünnepéről.)

A debreczeni homokkerti részen mindjárt legelől emelkedik a Gebauer Károly érczkoporsó gyára. A becsületes munka diadalát jelképezi ez a gyár, melynek érdemes tulajdonosa hű munkásainak, barátainak és Szabó Kálmán, Szávay Gyula uraknak, a kereskedelmi és iparkamara képviselőinek Szántó Gyözőnek, a magyar gyárosok szövetsége helyi elnökének jelenlétében ünnepelte gyára alapításának és fennállásának 25 éves korszakos pontját, a küzdelmek és a sikerek becsületesen kiérdemelt babérjától koszorúzottan.

A mai kétségeketkeltő szociális viharzások között, midőn eznapi csak itt Debreczenben is piroszászló alatt vonultak ki a feltüzelt néptömegek, az idegen nemzetköziség által harcriadóul lefoglalt francia himnusz gyűjtő nótáját énekelvén a vöröszászlósok és a hátrább következő nemzeti lobogós keseredett sereg pedig, a föld kétkézmunkás népe a Kossuth dal énekeivel siratgatva sorsát, mignem kint a Bocskai vasuti állomásfelé eső vásártéren összegabalyodott, egymás ellen támadt ezen keseredett és izga-

tott szinmagyar tömeg, midőn is a fejvesztett vöröszászlós vezetők láthatták, hogy az általok felgyújtott szenvedély őket isporba dönti és magyar munkásoknak vérök folyt egymás kezétől ontva, mondom, ilyen szomorú jelenségek és viharzások között oázisként tűnik elém a Gebauer gyártelep vasárnapi ünnepe, hol gyáros és munkásai egymás szeretetének, egymás megértésének, egymás megbecsülésének, a közös sikerekben és gyümölcsökben való osztozkodásnak oly nemes jeleit adták. Mintha csak egy szerető család ünnepelt volna a 25 éves küzdelmek és eredmények forduló napján. Az itt lefolyt bensőséges, nemes érzéseket gerjesztő családi ünnep jelenségei méltán nevezhetők a becsületes munka diadalának; s t jól mondotta Szabó Kálmán kereskedelmi és iparkamarai elnök, hogy a szociális égető kérdések megoldására adtak példát Gebauer gyáros és munkásai. Mert micsoda felemelő, lelkesítő érzések melegítik az olyan gyáros lelkét, kit, mint ez ünnepen láttuk, az elért sikerek magaslatán hű munkások szeretete, hálája, bizodalma ölel becsületes munkától kérges kézzel.

Mert micsoda nemesítő, megnyugtató tudat az a hű munkások gárdá-

jára, kik a gyárosban a szerető, a balzsamoskezü atyjokat láthatják és nevezhetik, miként Gebauer Károly gyárost ott tegnap könyes szemekkel, leirhatatlan nemes örömmel rajongták körül a jól gondozott, elégedett munkások az ő takaros, ünneplőbe öltözött kedves családjainak nagyjával, kicsinyeivel együtt. Mindnyája átérezzi, van okuk az öröme; mert nem a faraók robotosai ők, kik véres verejtékek hullásával emeltek hiábavaló gögös gulákat a zsarnokság örökemlékének dicsőítésére. Itt midőn ők dolgoznak a katonáinak sorsával egybefűzött sorsu nemes vezérével, az atya szélesedő családi házával, együtt magoknak, s kedves családjoknak is biztosítva van a terített, a tápláló tűzhely, becsületes munkájoknak elismerése, méltánylása és életfutásoknak szerető istápolása; hát hogy is ne zendülne ajkukról áldó ima, hálás d i, midőn a korszak viharzásait ők ily védett oázisból szemlélhetik, hová a nemzetközi torradalom riadónótája nem hallatszik be: végzetes lépésekre csábitgatva; hová a vöröslobogó szenvedélylángot szóró szárnyai is hiába integetnek; mert itt a becsületes munka lakozik. Nemes lelkü gyáros hű munkásaival arat magoknak, családjoknak jobb voltáért

Domokos Márton

debreczeni főbíró és kora. 1725—1764.

Irta Zoltai Lajos.

V.

„Mert ha valamikor — írja Domokos Márton Teleki grófnak — szükségünk volt az Ur szolgálatjára, most van az az idő, a melyet, ha elmulasztunk, talán többé ilyen módunk és alkalmosságunk nem leszen benne. Sem magunk, sem talán atyáink idejében nagyobb okunk nem volt a vigyázásra, és instantiára, mint most vagyunk.“ Ismét 1741. febr. 4-én Patai Sámuel kerületi főgondnokot az „Istenre“ kéri a tanács, hogy „hazánk mostani siralmas és gyászos állapotját tekintvén, ne vesse el magától ezen Isten előtt kedves és a maradékoknál emlékezetes munkát.“¹⁾

A tanács az 1741. máj. 14-re Pozsonyba hirdetett országgyűlésre menő követeknek Domokos Mártonnak és Pándi János senátor aotáriusnak utasításul is adja, hogy a vallás szabadságkorlatának megengedésében, a protestánsoknak minden tisztségekre való alkalmaztatásában s a felgyült sérelmek or-

¹⁾ Prot. Conceptionum 1737—40: 1366—1369 és 1741—43: 2. 10. 42. II.

voslásában tőlük telhetőleg munkálkodjanak. Protestáns őseink keserűen csalódtak. — Az 1741-iki országgyűlés alatt el se fogadta, követeiket a királynő. Csak a diéta után, a mikor a bajorok és francziák már Bécsset fenyegették, juthattak nagynehezen trónja elé a panaszosok. Am ekkor sem orvoslást, hanem dorgálást kaptak, a miért közös kihallgatást mertek követelni.

Akadálytalanul folyt tehát tovább, épen a kormány nyílt támogatása mellett a protestánsok háborgatása. Az elnyomott, üldözött hűségesek alattvalók, akik más hitet mérészeltek követni, mint az uralkodójuk, már a királyi kegyelemben se bizhattak. Világi uraink nem is szívesen vállalkoztak arra, hogy másodszer is szerencsét próbáljanak a koronánál. Midőn 1743-ban Patay Sámuel új küldöttség toborzásában munkálkodik, hogy „a felséges udvar észrevegye és meggondolhassa szívünkig hatott sok nyomoruságinkat és terheltetésinket“ — Domokos Márton Zoványi György püspökhöz fordul, ajánlana valamely érdemes személyt e célra; „mert itt ezen közelebb való vármegyékben a subjectumok is kezdettek fogyni. A kik volnának is, nagyon vonogatják magokat. Azt mondják, megunták a szemtelenkedést és tekergést. Próbálja más emberséges em-

ber is.“²⁾ Az üldözés elviselhetetlen. Az „eretnek“ magyart haló porában sem engedik már nyugodni. 1745. ápr. 3-áról a Bécsben és Posonyban táradozó Domokos Márton ezt írja haza a tanácsnak: „Több gravamenek között egy ilyen is vagyion, hogy valamely szatmárvármegyei református hazatörökendő insurgensnek Trencsénvármegyében halála történvén pajtási által tisztességesen eltakarított. De azoknak eltávozása után a plébánus kiásatván, a napfényen egy gödörbe vettette s most is ott vagyion. Otthon mindezekről többet beszélhetünk.“³⁾

A két protestáns egyház legtekintélyesebb világi urai, Prónayak, Podmaniczkyak, Szirmayak, Vayak és Rádayak 1749-ben számtalan sérelmeink miatt ismét kihallgatásért esedeztek a királynőnél, aki bár vonakodva, mégis elfogadta tőlük „a minden kiáltásnál drágább, az életnél is becsesebb lelkiösmereti és vallás szabadság nevében“ készült emlékiratukat. De ugyanekkor szemükre lobbantotta, hogy a külföldi hatalmakkal összeköttetésben állanak. A követek ezt tagadták. A királynő pedig indulatosan folytatta, hogy a városok hűségében nem

²⁾ Prot. Concept. 1741—43: 813—814 II.

³⁾ Domokos M. és Szeremley József levelei a tanácshoz.

diadalokat, melyeknek gyümölcse közös. Ezen vasárnapi ünnepre gondolva lelkem még most is a jóérzésektől elfogódott, tollam hegyéről buzogva fakadoz a nemes öröm, hogy tapasztalhattam, a miket tapasztaltam. . . Az az ösvénytárult szemem elé, mely a szociális kérdések megoldásához vezet. Nem a fékvesztett forradalmi nóta lázongó szenvedélye zendült itt; de a hálás, elégedett, önérzetes munkás ajkáról a gyönyörűség „Isten áldd meg a magyart. . .” És nekem kedves gyönyörűség a zajgó politikai és társadalmi viharok között e szép magyar munkástelepen pihenőt tartani, az ünneplőkkel együtt ünnepelni, az érdemek borostyánkószorut nyujtani, a becsületes magyar munka diadalán tettekre lelkesülni. Nem kicsinyleni való ünnepély ez, mert ez a nagy szakértelemmel vezetett, fejlesztett gyár a magyarföldnek olyan vállalkozása, a mely a külföldre, sőt a tengerentúltra, Amerikába is legszélesebb körben terjesztette ki összeköttetéseit a magyar iparnak méltó dicsőségére, pár száztagu magyar munkás családnak életfentartó üdvére. Sajnos, hogy Debreczen város talán nem is méltányolta illőképen, érdemeszerint ezt a 25 éves korszakalkotó ünnepélyt, diadalát a becsületes magyar munkának.

Ifjabb Móricz Pál.

bizhatik. Midőn a protestáns urak ez ellen is tiltakoztak, s mindnyájuk önfelajdózó hűségéről biztosították ő Felségét, erre Mária Terezia egyenesen megnevezte Debreczert, mint ahol — mondá — zendülés is (motus et tumultus) készül.⁴⁾

E nevezetes kihallgatás idejében Debreczen város részéről Baranyi Samuel és Herczeg János tanácsnokok is Bécsben, Pozsonyban tartózkodtak. A fejedelmi nyilatkozat annyira megdöbbenetete őket, hogy annak első kinos hatása alatt szinte féltek azt bővebben megírni hazá. „Mert mások által akartuk, hogy elsőbb a N. Tanácsnok tudtára essék.” Néhány nap múlva mégis megeresztik a pennájukat, s mindent megjelentenek Domokos Mártonnak, amit „ez igen rossz hírekről” Pozsonyban, majd Bécsben maguktól „az urinktól”, t. i. az audientian megjelent prot. uraktól megtudtak.⁵⁾

⁴⁾ Szilágyi S. Magy. Nemz. Tört. VIII. k. 333 l.

⁵⁾ Baranyi S. és Herczeg J. levelei Domokos M.-hoz, 1749. Jul. 31. aug. 10. és aug. 13.-ról. Ez utóbbi levélben írják: 11-ma labentis mensis Bécsbe mentünk hogy itt az uraktól is tudakozódjunk. Megbeszéltek, mint jártak ő Felségénél az audientian, hogy szemekre vetette azt, hogy idegen Potentiákhoz folyamodnak, holott az ő Felsége kegyelmessége senki előtt nincsen bezárva s köszönjük — ugymond — a győriek is annak (ekkor tájt foglalták el a győri reformátusok templomát és iskoláját), mert eddig jobban volnának. Mentették magokat, hogy mind ő Felsége dicsőséges emlékezetű Atyja idejében voltak efféle dologban, de soha egy külsőhöz se folyamodtak. Akkor hozta elő ő Felsége, hogy még motust is akarnának oda le indítani. Tudakozódván, kik volnának azok, úgy felelt ő Felsége, hogy debreczeniek. De minthogy egyszersmind esett a dolog, az urak sem tudhatják, az idegen Potentiákhoz való recursust, vagy a támadható motust értette: ő Felsége mi reánk? —

Egy gyár ünnepélye.

Debreczen egyik legjelentékenyebb iparvállalatának, az „Első hazai érczkoporsógyár”-nak tulajdonosa, Gebauer Károly tegnap ünnepelte meg önállóságának negyedszázados évfordulóját.

A becsületes, a fáradhatatlan, lankadást nem ismerő munkat és annak derék harcosságát, Gebauer Károlyt ünnepelték tegnap.

Egyszerű, de annál nemesebb, magasabb, jelentőségtejtesebb volt a tegnapi ünnepély. Jelentőségtejtesebb volt különösen azért, mert meggyőzőtt mindenkit arról, mit jelent az a munkásokra, ha egy főnök nem alárendeltjeinek tekint azokat, de hűséges munkatársainak, kik őt működésében segítik, támogatják. A tegnapi ünnepély tanúságot tett arról, hogy Gebauer Károly azok közé a munkaadók közé tartozik, aki az ő munkásait segítő társainak tartja és igazán atyai jóindulattal gondoskodik róluk.

A tegnapi ünnepeltetésnek azonban nemcsak ez a jelentősége, hanem hogy ez a gyár egyedüli az országban és összeköttetése révén hírnevet, előismerést szerzett nemcsak a velünk szomszédos államokban, de messze Amerikában is. És ha figyelembe vesszük azt is, hogy ez a gyár önerejéből, minden kormány támogatás nélkül fejlődött azza, ami most, kétszeres előismeres illeti a derék tulajdonost, Gebauer Károlyt.

Az ilyen munkásságot méltányolni kell és épen ezért csak sajnálkozhatunk, hogy a városi hatóság vezető emberei tavol maradtak innét.

A lelkes, szép ünnepély lefolyása különben a következő volt:

Az ünnepély reggel 8 órakor kezdődött az ág. ev. hitvaliasu templomban megtartott hálaadó istentisztelettel.

Az istentiszteleten megjelentek az ünnepelt, családja és a munkások. Az ima elvégzése után Materny Lajos főesperes

A protestánsok emlékiratának mégis volt némi kedvező hatása. De mig egyes pontokon megállott az üldözés, a térítés, Debreczenre csak ezután következett el a nehéz erkölcsi megpróbáltatások ideje. Mintha meglakoltatni akarta volna a királynő egy képzelt minért, vagy mintha így kívánta volna elejét venni annak a rémlátás bekövetkezésének, hogy az eretnek Debreczen föllázadni készül koronas uralkodója ellen. A helytartó tanács még az 1749-diki kihallgatás előtt megparancsolja a debreczeni tanácsnak, hogy minden vasárnap kihirdettesse a ref. templomok szószékeiről azon a héten következő katolikus ünnepeket és ezek szigorú megtartására figyelmeztesse a város összes lakosságát.⁶⁾ A szepesi kamarától pedig 1752 jan. 8-án az a megdöbbenő rendelet érkezik, hogy a városnak többé nem szabad az amugy is megterhelt és eladósodott közpénztárból fizetnie a ref. papokat és tanárokat; és a városi nyomdát, miután a könyvek eladásából semmi haszna nincs, el kell adni. E veszedelmes rendeletnek megváltoztatását, kétszázados jogszokásra, törvényekre s a leopoldi diplomára hivatkozva eredménytelenül kérelmezte a város az udvari cancellarián. Hiába zörgött a királynő ajtaján is Szeremley Samuel tanácsnok és Tikos István népszónok.

⁶⁾ Prot. Relationum. 1746. szept. 4. A kath. ünnepek megtartása ellen, részint gazdasági okokra, részint a katolikusok kevés számára hivatkozva a királynőhöz feliratot határozott a tanács.

Folyt köv.

mondott gyönyörű alkalmi beszédet. I. Samuel VII. zsoltárának 12. versét: „Mindeddig megsegített az Ur” — választotta beszéde alapigéjéül. Rámutatott arra az örömteljes hálara, hogy az ünnepelt a mai napot megérte, majd a keresztyéni megalázkodást fejtegette és végül további sikeres munkálkodására isten áldását kérte. Ennek befejezése után kezdődött a tulajdonképeni ünnepség, mely a gyár hatalmas telepén ment végbe.

A telepen kényelmes pomyva sátrakat állítottak fel és a bejáratnál „Isten hozott” felirású diadalkapu fogadta a vendégeket. Délelőtt 10 órakor a sátor körül gyülekeztek az ünnepelt Gebauer Károly és hozzátartozói: özv. Gebauer Frigyesné, Gebauer Károlyné, Fodor Józsefné, Ségessváry Dezsóné, Gebauer Ferenczné, ott voltak még Szabó Kálmán kamarai elnök, Materny Lajos, Szavay Gyula kamarai titkár, Ábrahám László főügyész, Tóth István, Berger Jenő, Fodor József, Pongrácz Géza, Szója Gyula, Lasz gallner Kalman, Sesztina Jenő, Radó iparfelügyelő, dr. Weinberger Sándor, dr. Kun Mihály, Beke László, dr. Nagy Kálmán dr. K. Tóth Mihály, Szántó Győző, Publig Ernő, Komlóssy Miklós, Máthé Albert, dr. Czako Zsigmond, Fényes Ákos, Thieszen Arthur, dr. Kalmár Barna, Csáky Janos, Zong János, Weisz Sándor, Hoffmann Sándor, Zenger Muki, Vámos Károly, Polster Árpád, Blattner Gyula, a sajtó képviselői, az irodai személyzet, a munkások családjaikkal.

A munkások delegátenek énekével kezdődött az ünnepély, majd Szabó Kálmán kamarai elnök lépett a jubilánshoz és a következő általános és mélyhatást keltő, az ünnepnek szélesebb jelentőséget adott beszéddel üdvözölte az ünnepelt:

Mint az iparosok autonom intézményének élén álló ferfiu, nagy örömmel vett tudomást — ugymond — az ünnepélyről és szívesen vállalt abban a maga részéről is szerepet. Egy iparvállalat boldogulásának híre kell hogy örömmel töltson el mindenkit s kell, hogy eseményt képezzen abban a szűkebb körben, melyben a vállalat áll. Egy ferfiu tisztos törekvésének, ernyedetlen munkájának, körülménycken győző akaratanak immár egy negyedszázadot átöle ő sikeres harca ünneppé avatja valóban a negyedszázad évfordulóját. S ami ebben az ünnepben különösen felemelő, az — az a látvány, hogy ime a vállalat fejével együtt ünnepelnek a vállalat munkásai, sőt azok családtagjai és atyjoknak szólítják az ünnepeltet. Ő pedig ezen a megérdemelt örömnapon megosztja örömet bü munkásaival s emlékezetes, gazdag jutalomban részesíti őket. Ethikai mozzanatot képez ez ebben az ünnepben s lehetetlen, hogy szívünkben mi is együtt ne ünnepelnők a vállalat fejét s az ő derék munkástáborát, mely a mai időkben igazán értékes példáját adja, hogy mely uton kell haladnia a tisztos ipari munkának, amikor boldogulásának útját keresi.

De a mai ünnep hőse nemcsak saját munkásairól emlékezet meg az ő ünnepe alkalmából, hanem fenkölt gondolkozással kiterjesztette jóakarátát az általános ipari érdekek humánus gondozására is. Megjelenvén az iparkamaránál, ezer koronát tett le alapítványul oly törekvő iparosifjak részére, akik tanulmányaikat vagy szakismereteiket kívánják gyarapítani. E helyen és ez alkalommal mond szóló ezért a nemeslelkűségért is elismerő köszönetet s a mikor szíves készséggel osztja ki azokat a becses ajándékokat, melyekkel a vállalat ura az ő derék munkás gárdáját megjutalmazza, egybefoglaltan fejezi ki úgy hiszi az összes jelenlevők nevében is ki-

vánságát, hogy a mai ünnep hőse, Gebauer Károly az ő családjával, vállalatával, vállalatának jóra való munkás táborával boldog és sikerekben gazdag jövőt érjenek meg.

A kamarai elnök szavainak elhangzása után a munkások nevében Kiss János következő keresetlen, szívből eredő szavakkal üdvözölte az ünnepeltet:

Mélyen tisztelt Főnök Ur! Kegyes jóltevő Urunk!

Istené a hála és dicsőség, hogy megengedte érnünk, hogy a mi jóltevő urunk elé járulhatunk.

Nem a kötelesség parancsolja, de a szívünkben élő hála s még inkább az urunk személye iránt való szeretet és ragaszkodás készítet minket, hogy köszönetünknek és hálaunknak ne csak élő szóval, de tettekben is kifejezést adjunk.

Tesszük ezt egyfelől azért, mert a főnök ur nekünk atyánk, mi pedig fiai vagyunk, amit bizonyít ez a jelen családi jellegű jubileumi ünnepség, melyben mi, mint családjának tagjai veszünk részt, mert bennünket ilyeneknek tekint, fogadja érte hála és önetünk; de tesszük másfelől azért is, mert mi urunkat, fejünknek, tábornokunknak ismerjük, és pedig olyanak, ki teljes 25 éven át éles észszel, lankadatlan szorgalommal és erélylyel vezette vállalatának s gyárának ügyeit.

Ha népek és nemzetek diadalmos vezéreiket megkoszorúzták, mennyivel inkább tehetjük mi ezt a mi urunkkal, azzal az igaz emberrel, ki oly sok családnak feje, eltartó atyja. Fogadja azért fiaitól e nemes érczből készült hervadhatatlan koszorút, melynek minden levele egy egy hála szívét képvisel.

Isten áldása kísérje életének minden lépteit, legyen boldog és megelégedett.

Éljen soká! soká!!!

A munkások nevében a hála és szeretet jeléül gyönyörű ezüst koszorút is adott át Kiss János Gebauer Károlynak.

Balla Ödönne a munkások hozzátartozói nevében az ünnepelt kedves nejét, Gebauer Károlynét üdvözölte szép beszédben és díszes virágállványt adott át a szeretet jeléül.

Majd két kis aranyos gyermek, két munkás leánykája, Moravec Anna és Fuchs Mariska lépett az ünnepelt elé és egyszerre elmondott kis beszéddel üdvözölték az ő jóltevőjüket.

Gebauer Károly az ünnepelt hálaosan köszönte meg a szeretetnek, ragaszkodásnak eme meggyólvánulását és ígerte, hogy ezután is mindenkor a magyar iparnak, és munkásainak szenteli életét.

A lelkes éljenzéssel fogadott szavai után Szabó Kálmán kiosztott a az ünnepély emlékére készített órákat az irodai személyzet és a munkások között.

Aranyórát kaptak: Gebauer Ferencz, Gebauer Kálmán, Segesváry Dezső és Vértessy Kálmán; ezüst órákat kaptak: Molnar László, Arnold, Hoffmann, Moravec, Balogh, Fuchs, Ammer, Kovács, Kiss János, Balla, Wagner, Bogdacs, Lefkovits, Fleschar, Gerey, Kovácsi Tivadar, Czina, Kántor, Papp, Reke, ifj. Viszhovsky, Kovács Kálmán, Steiner, Tóth Gyula, Kiss István, Hoffmann Gusztáv, Szilágyi, Tóth István, Albert Imre, Tóth Gyula, Takács, Sefcsik, Györy, Szűts János, Szabó, Gábor.

A munkások énekével fejeződött be az ünnepély, mely után a jelen voltak mindegyike az ünnepeltet ment üdvözölni.

Nemsokára ezután kezdetét vette a sátor alatti közös ebéd.

Magyaros konyha, de ennél még magyarosabb vendégszeretet várta a jelenle-

vőket. Az ünnepelt maga, kedves neje, a család tagjai Fodor Józsefné, Segesváry Dezsőné ott sűrögtek forogtak az asztaloknál és hozták az izletesebbnél izletesebb ételeket.

Természetesen felköszöntőkben sem volt hiány. Felköszöntőket mondottak: Materny Lajos, Szávay Gyula, Szabó Kálmán, Szántó Győző, Ábrahám László, Komlóssy Miklós, Rudnyánszky Gyula és Zong János.

Közben megérkezett Kiss Béla zenekara is és a nóta mellett a szép asszonyok még a tánczhoz is kedvet kaptak.

A kedélyes hangulat estig együtt tartotta a társaságot.

Az ünnepély alatt számos üdvözölő sürgöny érkezett.

Gebauer Károly a tegnapi nap emlékére a ker. és iparkamaránál 1000 koronás alapítványt tett oly czelből, hogy annakamataiból időközönként törekvő iparosifjakkal ösztöndíjat adjanak.

Intendatura.

Az intendaturára vonatkozólag itt egy figyelemre méltó cikket közlünk lapunk egyik barátjától, mi magunk ezen kérdés tárgyalásába azért nem megyünk bele; mert a fölött ugyanis napirendre fognak térni, lévén elsőbrendű megoldani való kérdéseink is.

Az illetékes köröket már régóta foglalkoztatja az a kérdés, hogy legyen-e intendatura Debreczenben vagy nem?

Meghányták vetették e kérdést, úgy a színügyi bizottság ulesin, valamint a sajtó utján is, de ezidőig csupán annyit tudunk, hogy a legutóbbi bizottsági ülés egyszótóbbsséggel kimondotta: hogy igenis legyen intendatura.

Most már a tanács, illetve a plenum elé kerül az ügy. Ott azonban már kétséges, hogy melyik vélemény jut diadalra, mert a mint a kisebbség érveiből kitűnik, a város eddigi lelkiismeretlen gazdálkodása folytán ilyen nagyobb kockázattal járó reform létesítéséről most még csak álmodni sem lehet.

Sokkal lényegesebbnek tartom azonban a város lakosságára úgy közegészségi, mint közrendészeti szempontból nehány nagyon is fontos dolog létesítését.

Ilyen első sorban az összes utcáknak csatornákali ellátása, mert igazán botrányos állapot, hogy a város legtöbb utcáiból még ma is hordókban kell a roudaságokat kihordani, továbbá az utcák kikövezése és világítása, hogy ne legyünk kénytelenek a port nyálabszámra nyelni, és térdig erő sárban gázolni, éjjel pedig a még itt-ott diszelgő árkokban a sötétség miatt a nyakunkat kitörni. A közegészséghez tartoznak a vízmizeriákon is segíteni, de hát ilyen nagyobb investíciót igénylő munkához sok pénz kell, és míg a pótdót helyes észszerű gazdálkodással legalább elviselhető fokig lenem szállíthatjuk, addig a vízvezetékéről szó sem lehet.

A közrendészet terén is sok kívánni valót találunk, nemcsak az embervásár mai türhetetlen állapotát, hanem a többek között a piacnak észszerű rendezését és különösen az élelmiczikkék szigorubb ellenőrzését. Nincsen annyi rendőrünk, hogy az élelmi cikkek lelkiismeretes megvizsgálására is jutna egy néhány, a kik egyuttal felügyelhetnének arra is, hogy a jelenlegi majdnem elviselhetetlen drágaság mellett legalább kifogástalan minőségű árut kaphassunk; és a kik azt is megakadályozhatnák, hogy a kucpeczek és kofák arczatlan kapzsóságának ne lennének kiszolgáltatva. Ez iránt úgy tudom tettek is lépéseket, de úgy látszik eredménytelenül.

Ezen élet és zsebbe vágó kérdésekkel kellene első sorban a hatóságnak foglalkozni és ha ezekkel és még igen sok fontosabb, a város lakosságát közelebbről érdeklő kérdésekkel némileg rendbe jönnének, akkor beszélgethetnénk az — intendaturáról.

Ezzel nem mondtam azt, hogy ellenezném az intendaturát, de még azt sem, hogy kulturális szempontból ne tartsunk lépést a vidék más városaival, ellenkezőleg az a széreny nézetem, hogy igenis tenni kell az állandó színművészet érdekében, mert nagyon jól tudom azt, hogy minden város műveltségi fokát kulturális intézményi szerint itélik meg és így nekünk is kötelességünk azokat fejleszteni, gyarapítani, de csak akkor, amikor más fontosabb dolgainkkal rendbejövünk.

Mivel az eszmevel én is rokonszenvezem és mivel az most aktuális egy kis visszapillantást fogok tenni a debreczeni színeszet harmincz éves multjára.

Debreczen nagyon sokatáldozott a színművészetért és valósággal nevelő anyja volt a magyar színészetnek, e város szolgáltatta a a legjobb erőket a főváros színházainak.

Olyan kitűnő társulata volt Debreczennek a hetvenes évek elejéig, hogy még a fővárosban sem lehetett különbet találni. Emlékezem reá, hogy a fővárosi aristokratia köréből is igen gyakran számosan lerándultak egy-egy jó előadás megtekintésére és gyönyörködtek a mi még ma is pótolhatatlan Blahánék igazi művészetében.

Ez volt a debreczeni színészet fénykora.

Nem járták akkor még az erkölcsrontó trágárságok, hanem a komoly történelmi és társadalmi drámák és színművek, a szívet és lelket andalító szebbnél-szebb operák és es operettek. Igaz, hogy ez utóbbiak színrehozatala nagy anyagi áldozatába került a városnak, de meg is volt ám az erkölcsi haszna, mert míg egyrészt valódi élvezetet nyújtottak a közönségnek, másrészt országos hírvé tették a debreczeni színházat. Ezért a főérdem első sorban a várost, továbbá az akkori intendánst Kiss Sandort és Szabó József titkárt illette, ez utóbbiak kiváló műérzéke és szakértelme, a művezetés minden ágában jártassága és adminisztratív tehetése, de főleg az a kitűnő színész gárda hozta létre az akkori fényes sikereket, a melyeknek párját fájdalom — azóta hiába keressük.

Most tehát ismét visszaakarnák varázsolni a multat és intendaturát kívánnának állítani. Elismerem, hogy ez nagyon szép szándék és sokkal előnyösebb lenne úgy a színházlátogató közönségre, mint a színészekre, mert egyrészt állandó jó társulatot kaphatnánk, másrészt a művészi igények is inkább kielégítést nyernének, de ennek állandó jövőt csak akkor jósolnék, ha egy nyári színekört építhetnénk a mi bizony még több áldozatot igényelne.

Ezen áldozattal szemben ma már kellő garantiát látok közönségnek évről-évre fokozódó műpartolásában és egy cseppet, sem félnék attól, hogy lelkiismeretes és tapintatos vezetés mellett ráfizetne a város, az intendaturára.

De hát ma még azelőtt a kérdés előtt állunk, hogy honnan, miből fedeznénk ezen kiadásokat, mikor még a legégetőbb szükségekre sincsen pénz.

Maradjunk tehát egyelőre a mellett, hogy előbb az említett életszükségletekről gondoskodunk és várjunk ezen kérdés megoldásával mindaddig, míg a város consolidáltabb pénzügyi viszonyok közzé jut.

Cziffer Nándor.

NAPI HIREK.

Miben áll az ex-lex?

Az ex-lex azt jelenti, hogy a kormány nem rendelkezik a kormányzás eszközeivel. Az állam ugynevezett szükség-joga a magyar jogrendszerben teljesen ismeretlen, mert a kormányzat eszközei: pénz és haderő csak törvénynyel szerezhetők meg. Ha nincs költségvetési törvény, vagy indemnitás, az enélkül álló kormány feltétlenül törvénysértést követ el, ha mégis teljesít állami kiadásokat és elfogad bevételeket az állam részére. E törvénysértés minimuma, ha a kormány az állam meglévő pénzkészleteiből a tisztviselőket s a hadsereget fizeti. Az ehátárokon tulmenő minden kiadás súlyosabb beszámítás alá esik. Így a civillistát költségvetési törvény, vagy indemnitás nélkül fizetni egyáltalán nem szabad. Bevételeket egyáltalán nem szabad elfogadni. Ez áll nemcsak az egyenes adókra, hanem a közvetett adókra: fogyasztási adókra és egyéb illetékekre is, mert ezek csak megszabva vannak a törvényben, de nem szedhetők be, ha az egyenes adó megajánlva nincsen. — Ime ez az ex-lex. S ha natalán Széll Kálmán azt hinné, hogy ezt mi tulozva irtuk elő, hát kijelentjük, hogy mi ehhez egy betűt sem írunk, mert ezt nem mi, hanem egyik legnagyobb intimsa fejezte ki — 1899. január 1-én, mikor Bánffy Dezső báró idézte elő az ex-lex-et. Azt hisszük, hogy a fekete akkor is fekete volt s a fehér ma is fehér. Vagy nem?

Pünkösdi vásár a kamarában.

A nagy közönségre oly érdekes hírt tettünk a kereskedelmi és iparkamara érdekes vezetőitől, melyet melegen ajánlunk elsősorban az érdekelt iparosok, másodsorban a fogyasztó nagy közönség figyelmébe: Noha a kamara székházában berendezett kereskedelmi és iparmuzeum állandó kiállítása iránt a fogyasztó közönség mindinkább fokozódó érdeklődést tanusít, mindazonáltal a már eddig is szerzett gyakorlati tapasztalataink arról győztek meg bennünket, hogy a kitűzött cél csak úgy fogjuk megközelíteni, ha a fogyasztó közönséggel nem csupán szemléltetés által ismertjük meg kerületünk ipari termelésének forrásait, hanem ha módot és alkalmat nyújtunk a közönségnek arra, hogy ha nem is az általános forgalomban levő iparcikkeket, de legalább azon különleges háziipari készítményeket — melyek az üzletekben raktáron nem tartanak — évenként egyelőre egyszer rendezendő ünnepi vásár alkalmával iparmuzeumokban közvetlen vásárlás útján megszerezhesse. Ezt a célt támogatva, határozta el folyó hó 2-án tartott kamarai közgyűlésünk, hogy a folyó évi pünkösdi ünnepek alkalmával az iparmuzeum állandó kiállításának keretében a kerületünkben előállított

háziipari készítményekből ugynevezett pünkösdi vásárt rendez, ha erre való törekvésében kerületünk arra hivatott tényezői kamaránkat támogatni készek és hajladók lesznek. Ez okból elsősorban is bizalommal fordulunk t. Czimhez azon kérdéssel, hajlandó lesz-e készítményeiből tetszése szerinti mennyiséget elárúsítás céljából rendelkezésünkre bocsátani, miáltal egyrészt saját érdekét mozdítván elő, másrészt lehetővé fogja tenni, hogy készítményei a helybeli fogyasztó közönség széles körében ismertekké váljanak és terjesztessenek. Minthogy az ez alkalommal rendezendő vásár csak kísérlet lesz annak kipróbálására, hogy a háziipar mely nemét kedveli inkább a közönség, annál fogva ezen készítmények nem vagy tömegének, hanem inkább választékos, gyűjteményszerű beküldésére kell törekedni. Mielőtt a közelebbi kiviteli módokatokról a t. Czimet értesíténénk, felkérjük, hogy mielőbb értesíteni sziveskedjék, miszerint készítményeinek beküldésére számíthatunk-e. megjegyezven, hogy a pünkösdi vásárt négy napi tartamra vagyis f. é. május hó 27-től bezárólag június 1-ig tervezzük. Debreczen, 1903. ápril 8. A kerületi kereskedelmi és iparkamara nevében: Szabó Kálmán elnök. Szávay titkár.

A szoboszlói pártelnök köszönete.

A katonai javaslatok ellen Budapestre ápril. 18-án felment tüntető hajduszoboszlói küldöttségi tagok nevéből és megbízásából Hajdúvármegye Kossuth-parti képviselőinek, névszerint Papp Elek, Kovács Gyula, Benedek János és Rákosi Viktor uraknak irántunk tanusított szives fáradozásaikért legszívesebb köszönetünket nyilvánítani köteleességemnek tartom. Az ő lelkes buzgalma, fáradhatlan köteleességtudása s igaz szívből jövő magyar hazafiságuk tette előttünk felejthetetlen e napot. Kedves köteleességet vélek teljesíteni, ha mindezek mellett szereret derék képviselőnk Kovács Gyula urnak azon hazafias áldozatkészégeért is mély köszönetünket nyilvánítom, melyet velünk budapesti tartózkodásunk alatt kegyesen éreztetni sziveskedett. Legyenek e derék és szeretett országgyűlési képviselő urak Istennek áldottai, népünk szeretetének, hu ragaszkodásának hosszú időnkig élő tanúi és részesei, az igaz magyar hazafiságnak pedig buzgó hirdetői. Hajduszoboszlón, 1903. ápril. 24-én. Adám János, a hajduszoboszlói függ. és 48-as párt elnöke.

Plebános helyettesítés.

Sperk János elhalálozása folytán megürült margittai róm. kath. plebánosi állásra az egyházmegye Brösztel Lajos debreczeni segédlelkészt helyettesítette.

A főiskolai költségvetés 1903—4-re.

A főiskola jövő évi költségvetése most jelent meg egy csinosan kiállított vaskos füzet alakjában. A kiadások és fedezetek viszonya a főbb csoportok szerint a következő: Közsükségleti és tanszéki alapok: szükséglet 256610 k. 58 f., fedezet 267254 k. 68 f., Könyvtari alapok: szükséglet 7700 korona, fedezet 10677 k. 80 f. Nyugdíjintézet alapok: szükséglet 27741 k. 69 fillér, fedezet 40094 korona 56 fillér. Ösztön- és pályadíj alapok: szükséglet 26553 korona 95 f. fedezet 29343 kor. 07 f. Táptintézet alapok: szükséglet 58038 k. 67 f. fedezet 60945 kor. 75 fill. A többi csoportokat is beleszámítva a főiskola összes szükséglete

455,667 kor. 30 fillér, fedezet 546690 korona 07 fillér. Fedezeti többlet: 91082 korona 77 fillér.

Beteg művész.

Részvétellel értesülünk a debreczeni szintársulat kiváló énekművésznőjének R. Réthy Laura asszonynak a válságos betegségről. A kiváló művész már tul van a válságon, mely a legkomolyabb természetű volt.

Restauráció Hajdunánáson.

Tokaji Imre csendbiztos állásáról fegyelmi vizsgálat folytán, Tóth Lajos városi penztárnok pedig önként lemondván, az üres állások f. hó 29-én Rásó Gyula alispán jelenlétében következőleg lettek betöltve. A városi penztárnoki állásra Ujvárosi Miklós földbirtokos, a független kör penztárnokát. A csendbiztosi állásra P. Alföldi Lászlót választották meg.

Egy debreczeni táblabíró gyásza.

Sto fa Jánosné Hartmann Béla uraszony dr. Bakó József debreczeni kir. táblabíró nejeének: Stoffa Gizella urnőnek az édes anyja elhunyt április 27-én Miskolczon életének 67-ik, hazassága 40-ik évében. A művelt, nemes szívű szerető hitves és jó anya holttestét április 19-én az evang. ágostai egyház szertartása szerint tartott ima után Szatmárra szállították, hol április 30-án ment végbe a temetés.

A debreczeni kerületi tornaverseny

nagyrendező bizottsága tegnap délelőtt tartott ülésén Puky Gyula főispánnal élén csaknem minden notabilitásunk jelen volt. Az intéző-bizottság elnökeül Géresi Kálmánt választották meg. Az elszámoló-bizottság elnöke Fazekas Sándor, az élelmezési Harmath Gergely, a sajtóügyi dr. Kardos Albert, jogügyi Vecsey Imre, a térrendező Aczél Géza lett. A bíráló bizottság még nem alakult meg, de a gyűlés kimondotta, hogy annak tagjai közt tanárok nem szerepelhetnek. Az első díj ezüst kürt lesz, melynek arát társadalmi uton gyűjtik össze. Lesz 50 ezüst s 60 bronzérem. A versenyek második napján Debreczen Rákóczi-ünnepén a győztesek közt 50 ezüskeretű régi libertást osztanak szét. — A versenyre számos kö-zépiskola nevezett.

Debreczeni lóversenyek.

A debreczeni lóversenyek mindket napja, szombat, vasárnap nagy érdeklődés mellett folyt le. Nagyobb meglepetés egyik nap sem volt, de azért a versenyek elég érdeklődést keltettek. Az első nap eredménye következő: Nyeretienek eladó-versenye. A győztesnek 1000 korona. Távolság 1600 méter. Első: Henry Clay, második: Phidiás. Tot.: 5—8, 10—17. — Debreczen város díja 100 arany. Távolság 2000 méter. Futott hat ló. Első: Tanbetyár, második: Zabnatica. Tot.: 5—8, 10—16. — Hortobágyi díj. 1500 korona. Távolság 1600 méter. Futott 6 ló. Első: Kényur, második: Mr. Jersey. Tot.: 5—10; 10—32. — Eladóverseny 1200 korona a győztesnek. Távolság 2000 méter. Első: Nitallor, második: The-saurus. Tot.: 5—19; 10—39. — Hadsereg

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz” Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja a teljesen fémmentes s kiváló jóhatású „MOLLITERGIN” arcz s kéz-bőr finomító szépitő szerét, mely folyadék amíg ártalmatlanságra nézve teljesen egyezik a vaselin s glycerinnel, hatásra nézve azokat jóval felülmúlja. Hatása gyors és biztos! — A szélkifujta arczot vagy kezeket a legrovidebidő alatt fehérré, puhává s üdévé teszi s poudert alá is i en ajánlható. Mint bőrápoló szer páratlan. Egy üveg „Mollitergin” ára 1 kor.

gátverseny, 1000 korona a győztesnek. Távo-
ság 2400 méter. Első: Maikönig, másod-
dik: Ariman. Tot.: 5-14: 10-28. —
Eladók akadályversenye. 1000 korona a
győztesnek. Távo-
ság 3200 méter. Futott
hat ló. Három kitört. Első: Kicsi, második:
Láziás. Tot.: 5-11: 10-20.

A második nap eredménye következő
volt: Nyeretlenek versenye. 1000 korona a
győztesnek. Első gr. Pejacsevich A. Phidiás.
(lov. Krause), második Macadam (lov. Zan-
gen), harmadik Lygia (Lov. Antal száz.)
Sima start. Totalisateur: 5-8. 10-16. —
Totalisateur verseny. 1500 kor. a győztes-
nek. Első gr. Pejacsevich A. Anberufen.
(lovagolta Krause,) második Mr. Jersey (Cá-
rán), harmadik Probeweise (Folbert.) Tot.:
5: 7, 10: 15. III. Nyulasi gátverseny. 1200
kor. az elsőnek. Első Schey Pál Tscherkes-
sin, (lovagolta br. Reichlin), második Mo-
derne, harmadik Vielliebchen, (lov. Krause.)
Tot.: 5: 20, 10: 41. — Hadseregi aka-
dályverseny. Díj 1000 korona. Első Edlin-
ger O. Ticolore-ja (lov. Lukács főhadnagy),
második Illa berek (lov. br. Reichling) har-
madik Bojtár II. (lov. Bogyay.) Tot.: 5:
53, 10: 106. Szetgyörgyi akadályverseny.
Díj 1500 korona. Távo-
ság 4800 méter.
Walkowertben első Liptay Béla Láziás-a
(lov. Horthy J.) — Vigaszverseny. Díj 1000
kor. Második Folbert főhadnagy Vabankqu-ja
(lov. tulajd.), harmadik Csett (lov. Zangen),
Czárán Zoltán Felicitás-át, mely biztos el-
sőnek jött be, keresztezés miatt diszkvalifi-
káltak. Tot. 5: 51, 10: 102. — Mezei gaz-
dák versenye. Első díj 100 korona, második
60, harmadik 40, negyedik 20 korona. Tav.
2400 méter. Első biztosan, több hosszú
nyerve Oláh Ferencz Rabló-ja (lov. Söte
János), második Balog Miklós Mirzája, har-
madik Szeremley Miklós Bikfice, 4-ik Kec-
sés István Szárcsája.

A hazából és a nagyvilágból.

Macedóniában hapul a macedon. A
bolgár forradalmárok dinamittal, gyújtoga-
tással a becukott balkánveszedelmeknek po-
kolkapuját. Házakat, embereket pusztítottak
el. Utcai harcokat vívtak a törökök velök.
A forradalmárokat Bolgár-ából bujtogatták.
Háborus hírektől és puskaportól zajos, sza-
gas a nagyvilág és köszörüli kaszáját a ha-
lál. Kezdődik a haláltánc. Az uralkodók
olcsón számítják a jámbor alattvalók véré-
t. Kedves kis állapotok.

A magyar nemzeti eszményekért is to-
vább folyik a képviselőházban a szabadi-
tási, vérelnküli háborúra. Csak kintartás!
Győzni fogunk.

Kossuth Ferencz kijelentette, hogy nem
volna méltó sem ő, sem a párt a dicső
zászlóhoz, ha most engednék a jogot, az
igazságot. Most már aztán eldudálhatja a
kedvencz Gotterhalte nótáját a zsákutcába
szorult Széll Fejérváryval együtt.

Még a kormányparti szörnytestben is
ébredez az önért. Az abrakkal már nem
lehet lekenyerezni a mamelukot sem. Most
legujabban dr. Lendl Adolf a temesrékási
és dr. Gorove László, a temesi kerület or-
szággyűlési képviselői léptek ki a kormány-
partból, de e példát még mások is követni
fogják. Ébredez a nemzeti önért.

Szociálisták összeütközése.

A szociálisták tegnap gyűlésre jöttek
össze a buza piaczon. A gyűlést megtartani
azonban nem lehetett, mert a szociálisták
összekülömböztek és olyan parázs vereke-
dést rögtönöztek, hogy a rendőrségnek kellett
közbelépni. Az elnök személye miatt volt a
nézeteltérés. Nem tudtak megegyezésre jutni

és rátámadtak a vezetőkre: Müllerre, Hoff-
mannra, és Gálra, kiket véresre vertek. A
megvert vezérek futásban kerestek menedé-
ket. Időközben a rendőrség is megérkezett
és annak oltalma alatt tértek haza a véresre
vert vezetők, kiknek utjába ime a rózsák
közé töviskek is kerültek. — Ez a nagyság
átka!

Egy tekintélyes polgár elhunyt.

Egy tekintélyes munkás debreczeni
polgárnak haláláról értesülünk. Néhai pol-
gár Harsányi János egyházi és városi bizott-
sági tag, folyó hó 2-án, délután 3 órakor,
munkás életének 70-ik, boldog házasságának
48-ik évében, hosszas szenvedés után el-
hunyt. Földi részét folyó hó 4-en, délután
3 órakor temették az ev. ref. egyház szer-
tartása szerint, a Hatvan-utca 30-ik sz.
háztól, az ev. ref. nagytemplomban tartan-
dó gyászszertartás után a Hatvan-utcai te-
metőbe.

Fehér női zsebkendő.

Szerkesztőségünk egyik gavalier kül-
tagja illetőleg lapunk egyik uriovasnak is
képesített tagja a porban meghentergetett,
patyolatos női zsebkendőcskét adott be a
szerkesztőségbe. Monogramos női zsebkén-
dőcske. Lapunk barátja azon kapualjból
emelte fel, melyen át a mi kedves
szomszéd dr. Nágel Zsigmond fogorvoshoz
és a lap szerkesztőségéhez juttatni. Mi a
nem mindennapi leletet őrizet alá vettük és
várjuk az igazolt tulajdonosnőjét, ki a jutal-
mat illetőleg tetszés szerint egyezkedhetik a
megtalálóval, nőtlen-gavallér lapunk barátjával.
Hátha még valami szerencsét hoz az a
fehér női zsebkendő?

Jó tanács.

Mindazoknak, kik pázsitot akarnak léte-
síteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner
Ödön csász. és kir. udvari magkereskedé-
séből Budapesten a „Sétatéri“ vagy a „Mar-
git-szigeti“ fűmagkeveréket. Ezeket már 29
éve szállítja Mauthner Budapest és a Mar-
gitsziget oly hámulatra méltó és gyönyörű
sétaterei részére.

A Polgári Takarékszövetkezetnél

1903. évben az eddigi évtársulatok ered-
ményeit mindenbe felülmúló sikerrel kez-
dette meg a VII. évtársulat működését. Az
eddigi 1890 taghoz 850 tag iratkozott be
és az előző évtársulatok 53.100 törzsbetéte
eddig 13.000 törzsbetéttel szaporodott. A
közönségre feltűnő jó hatással volt az 1902.
év mérlege, mely 40.740 korona tiszta jöve-
delmet tüntet fel. A szövetkezet fennállása
óta kiadott kölcsönök az elmúlt április hó
ban túlhaladták az 1.000.000 koronát. A
tagok igényeinek könnyebb kielégítése cél-
jából a Szövetkezet 8 éves törlesztéses jel-
zálogi kölcsönöket is engedélyez.

Dr. Csabai Úy Kálmán

május 4-én elutazott Karlsbadba, ottani or-
vosi gyakorlatát újból megkezdeni. Ottani la-
kása: Karlsbad, „Wellington“ ház, Schloss-
brunn. mellett.

Nyilatkozat.

Hugysavas vérvegyületű és gyomorhajos
betegeimnél előszeretettel és kiváló jó siker-
rel alkalmazom a szolyvai vizet. Magam is
ezen vizet használom és már hónapok óta
ez képezi kizárólagos és mondhatnám, majd-
nem nélkülözhetetlen italomat. Dr. Vadass Pál
Budapest, Vesselényi u. 45.

A szolyvai ásványviz kitűnő üdítő ital.
A savanykás kerti borokkal vegyítve rend-
kívül kellemes.

Innét-onnét.

A Gebauer gyarban lefolyt ünnepe-
geknek voltak sok oly kedves részletei, me-
lyek nem hagyták érintetlenül a jelenvoltak
szívét. Minden mozzanattól látszott, minde-
mozzanattól érett, hogy ez a kölcsönön
szeretetnek, bizodalomnak a ritka ünnepe.
És kiértett, hogy nem áltatás, nem hizelgés
a meghatott munkások, munkáscsaládok aj-
káról a derült, nyílt arczu gyároshoz intézett
hálás szó:

— Mi jó urunk! Mi jó atyánk . . .

A könyvborult tekintetű munkások
nevében Kiss nevezetű munkás intézett az
érdemes gyároshoz oly szép, oly tartalmas,
oly értelmesen, meggyőző hatással előadott
köszöntő beszédet, hogy igazán megható
volt.

Különösen midőn a munkások ezüst-
koszoruját átadta a gyár urának, csak a
munkás garda szemébe, arczára kellett néz-
ni, őszintén hittük, igaz a szónok szava.

— Kedves jó urunk, a hány levél az
ezüstkoszoru, annyi hü szív ragaszkodik
hozzád, áld tégedet.

Majd két kis apró leányka. A báos
Moravetz Annuska és Fuchs Mariska dalos
kis pacsirták módjára csicseregtek halás,
szeretetteljes versikét. Valami elragadó volt
ez! A hűséges, halás munkás családoknak
a csicseregő pacsirtái. Méltán dagadhatott
örömtől, büszkeségtől a Gebauer Ferencz
szíve, hisz a kis pacsirták fészke, istápolása
az ő nagy alkotó erejével fel és vrázkik.

A gyáros által tisztviselőinek, munká-
sainak szétosztott vésett emléksoros arany-
és ezüstórák is, melyek külön ez alkalomra
készültek, hiszük, nem egyszerűen a futó
időt, de a szeretet, a hűség és együttartás,
a becsületes munka nemes erényeit is foly-
ton ketyegni fogják.

De még valami volt ott, a mi különö-
sen megragadott engem, hogy micsoda
becsületes magyar lelkeket gyurt egyszerű.
idegen hangzásu nevű, idegen származásu
mnkásaiból az a rózsásarczu gyáros, ki
maga is idegen nevet nem tagadván
meg az első között segít kiépíteni az
iparában, szóval mindenképpen független,
gazdag és nemzeti Magyarországot . . .
Szébbet képzelni se igen lehet, midőn egy-
részt idegen nevű, idegen származásu, egy-
szerű munkás emberek oly fenkölt érzéssel,
oly őszinte halás fohással és tisztamagyar-
sággal énekelték az: „Isten áld meg a
magyart.“ . . .

Felállva, kalapját levéve énekelté azt
a többszázfőnyi közönség és nekem oly ked-
vesen esett, midőn az egyik kérgeskezü
munkás figyelmeztetett a tömegben egy tör-
zskös Basahalmán belüli kiállításu magyart:

— Barátom! Vegye le a kalapját, most
imádkozunk!

De még szemelgethetnék össze sok-
sok más apró, jellemző esetet is; mert ma-
nap ritka az ilyen derült romlatlanhangu
ünnepe; hanem a tudósítónak is hagyok
írni valót. Egyszerűen jelezem, hogy az
ünnepi áldomás is méltó volt a vendégsze-
rető magyarhához, a kedves háziasszony
és férjének figyelme, előzékenysége kiterjedt
mindenre. A munkáscsaládok és hívott ven-
dégek patriarchalis családként olvadtak egy
vidáman, nyájasan szórakozó szép koszoruba.
Elménczkedtek a pohár köszöntősök. Zengett
a zene. Közbe-közbe pedig hatalmasat bő-
dültek az ünnepi tüzmeister által sültögetett
taraczkok. Harsogott az éljen!

nemes Portörő Kelemen.

SZÍNHÁZ.

Lady Windermere legyezője.

(Wilde Oszkár színműve. Első előadása a debreczeni városi színházban 1903 május 2.)

A szombat esti premier alkalmából érdekes darabot hozott színre társulatunk. Érdekes a tárgya miatt is, de talán még érdekesebb a szerzője révén. Wilde Oszkár t. i. egy néhány év előtti európaszerte nagy port fölvert botrányper hőse, mely kivált az angol arisztokráciát nagyon kellemetlenül érintette. A főrangú családokhoz járatos és kivált női körökben igen szívesen fogadott neves író egy napon homályos és szokatlan, de igen súlyos bűn miatt letartóztatta a londoni rendőrség. A letartóztatásnak bizonyosan volt alapja, mert nemsokára ezután a bíróság, bár főrangú barátai mindent elkövettek érte, több évi börtönre ítélte.

Wilde kitöltötte a büntetést, azután eltűnt Londonból, melynek társaskörében természetesen lehetetlenné vált. Párisba ment s onnan alóév alatt írta darabjait a londoni színházak számára, melyeknek közönsége a legnagyobb elragadtatással fogadta kivált szellemességük és fehérek erkölcsi irányukért, nem is sejtve, hogy az alnév alatt az erkölcsileg halott író rejtőzik.

Ezek közül való a Lady Windermere legyezője is.

Különös lélektani rejtély, hogy egy erkölcsileg megbélyegzett ember hogyan képes oly tiszta erkölcsi magaslatra emelkedni mint ebben a darabban Wilde.

Körülbelül az az alapeszméje, ami a Halálos csöndé: a gyermekben menyei tisztaságban kell élnie a szülő emlékének s ezt az illúziót nem szabad szétoszlatni még az igazság kedvéért sem.

Ez az alaptétel van kidolgozva egy lélektani finomságokból szellemesen összeszórt mesében, mely azonban a színpadi világításban is hatásos tud maradni.

A párbeszédök ötletesek s kivált a szellemes megfigyelések és megjegyzések méltó, gondolat ébresztő mondások dolgában első rangú színmű.

Hibája csak az, amit tulajdonképpen egy darab javára szoktak fölírni. Nagyon is finom, lehelletszerű. Azon darabok közül való, melyek csakis tökéletes előadásban érnek el hatást.

Az előadásnak voltak igen sikerült részletei, de egészében nem tudta magával ragadni a nagyon kis számmal egybegyűlt közönséget.

Jeszenszky né volt a legjobban diszponálva. Nagyon szépen, szerepét teljesen átgondolva és kellő érzéssel előadva játszott. Föltűnést keltett gyönyörű öltözékeivel is. Szombat este diszes virágárványt kapott a közönségtől.

Menszáros Margit szintén lelkiismeretes gondossággal dolgozta ki szerepét. Bácsné neki megfelelő szerephez jutott, meg is látszott rajta, mert több melegséget és színt tudott önteni játékába, mint első föllépése alkalmával.

A férfiszereplők közül jó napja volt Iványinak, akinek szabatos hanghordozását és tisztán érthető kiejtését jó lenne Csernyék is megtanulni, mert különben legszebb mondásait nem érti meg a közönség.

Klenovits, Pataki és Sebestyén is teljes buzgalommal játszottak.

Közönség a második estén is csekély számmal volt. Ugy látjuk, jobb lett volna ezt a premiért a jövő színiévadra halasztani, akkor bizonyára nagyobb sikerrel lehetett volna előadni. Így a szezon végén, kivált a Palmái esték közé ékelve, nem csoda, hogy nem vonzott közönséget. (—s. —c.)

IRODALOM.

Rákócziról és a kuruczokról

sok olvasottsággal, meleg hazai érzéssel, költői gazdag tollal és izléssel írott füzet jelent meg a debreczeni könyvpiacon. Lapunk kiadói Hoffmann és Kronovitz urak adták ki e művet, melyet egy ösmert, avatott tollú és tehetségű debreczeni tollforgató, Boldisár Kálmán dr., irótársunk írott meg és olvasott föl az iparoskör Rákóczi ünnepélyén és mely most nyomtatott füzetben is megjelent. Az avatott tollal írott hőstörténetből a nagy közönségünk tömör előadásban ösmérheti meg a dicső Rákóczi Ferencet és szabadsághőseit, az osztraktól rettegett kuruczokat. . . Ezen nagy fejedelemnek és nagy korszaknak az ösmérése minden magyar emberre hazafias kötelesség és különösen most Rákóczi esztendejében alkalomszerű a benne foglalt hazafias igékből való okulás. Az osztrák ma is nyakunkon ül, a régi sebek ma is vérzenek. bizony, bizony buzdítás a nagy fejedelem és vitézeinek küzdését, korát olvasni, ösmerni. Miért is a legmelegebben ajánljuk e művet magánosoknak, egyleteknek olvasás és terjesztés végett. Az egyletek a Rákóczi ünnepek alkalmára kiosztás czeljaból is vásárolhatnak abból, mert egy egy füzetnek az ára potom 30 fillér. Hoffmann és Kronovitz kiadóknál kapható meg.

Másik beküldött mű itt a „Tolvaj Furfang“, melyet Mihályfalvy J. „A törvényszéki és rendőri újság (csendőrség) szerkesztője gyűjtött és nagy részben írott is. Ára 2 kor. 40 fl. A „Törvényszéki és Rendőri Újság“ kiadóhivatalánál, Budapest VIII. József körút 41 rendelhető meg. Érdekes és jóízűen megírt történeteket foglal magában „a tolvajok, zsebmetszők, sikkasztók, csalók, szédelőgök és iparlovagok életéből, mely történetek ha nem is em is említhetők a Conan Doyle világhíres és nagy raffineriával írott „Sherlock Holmes“ detektív történetei mellett, sok tekintetben érdekesek, jellemzők a mi saját külön magyar tolvajaink furfangjára.

(Paulus.)

CSARNOK.

Szunyog-história.

(Elbeszélés.)

Írta: **A z a r.** (13.)

-- Az szép lehetett, az a nő!

-- Igen, igen! Gyönyörű volt. Hát izé, doktorkám, a magáénak van-e gyémántja? Mi—he?

-- Van, kegyelmes ur. Két fekete gyémántja és a jó kacagós lelke, egyebe semmije, vagy csak nagyon kicsije.

-- Ah, ah! Hát akkor fekete a szeme és izé, szegény. Hát hogy hívják jó család-e? Izé doktorka! Tudja, nekem megmondhatja, mert megérdemli, hogy érdeklődjem az ügye iránt.

-- Dengeleghy Ilonka, ő kért meg.

-- Az Adámé? De hiszen azok gazdagok! Mi?

-- Nem az Adámé, az Ábelé. Árva a leánya, kicsiny, amije van, de én eltartanám, ha csakugyan szeretne engem.

Igazán kiugrott az a kedves, öreg, jó magyar mágnás az ágyából, az a nagy ur és odajött az én ágyamhoz. Még megijedtem, hogy akrobata létére meg akar dögnyözni, bokszozni, ott az ágyamban, amiért nem a gazdag Dengeleghy Mariskát, hanem a szegény Ilonkát szeretem. Szinte Szunyogh

sógoromat szerettem volna a helyzetemben látni. Hát nem úgy történt! Felém nyújtá a kezét:

-- Brávó, barátom! Tisztelem! Nagy az Isten keze, hogy a tudókat is megsegíti, akik hisznek benne, de a tudatlanokat is. Hát maga az árvát szereti? A szegényt? Na, maguk nem lesznek szegények! Én mondom, — majd meglátja! Mert szeretik is egymást. Én tudom, hogy magát már megkérte a leánya, hát kérje meg maga is!

-- Kegyelmes ur, talán még korán lesz, hiszen még semmit sem tudok.]

-- Mit korán?! Mit nem tud? Hát én tudom, hogy én fogom megkérdezni a Dengeleghy Ábel leánykáját, hogy szereti-e magát? De azt is megmondom, hogy maga megérdemli, hogy szeressék, ha egyszer én szeretem, még az édes atyját is.

-- Kegyelmes ur. . .

-- Mit kegyelmes? Itt a jószágról van szó? Maga ősjó! Mi? Csak gyáva!

Jó-jó! Igaz. Én is úgy voltam a kegyelmes asszonynyal, hogy inkább az ágyu elé állottam volna, semhogy megmondottam volna neki, hogy én őt szeretném feleségül is. ha ő is. . . Tudja, csak a kezét szorongattam. Hát ilyen a fiatal, gyáva, nem mer szólni.

És én ismét elnevettem magam, mert eszembe jutott, hogy én is hogy szorongattam Ilonkának a kezét, a derekát és ami a fő, ő nem szólott ellene semmit. Tehát valami igaz van a dologban!

-- Na, mondja meg, hol van az árvának a dülője?

-- Nem tudok én semmit, csak idejöttem, mert hívott.

-- Brávó! Nem tud semmit, de mégis idejött! Én meg tudok mindent. mi? No meglássa, hogy mindent tudok a maga dolgában, s el is intézem az egészet, van hatalmam hozzá. Még meglepetés is lesz.

-- En megköszönöm a kegyelmes urnak.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Simon Elek ev. ref. lelkész Vadasd. Megtételt kedves uram bátyám. Ezt a különben érdekes lúdtoll írást már tavaly vagy harmadéve közöltük. Kérünk tehát más krónikát, a milyen például a marosvásárhelyi diákok és martirok nagyon érdekes esete volt. Isten áldása és békessége legyen velünk.

Carolus Bpest. Mi újság?

Dr. Klein Eberhard Herkulesfürdő. Ez igazán világhíres magyarfürdő élete, eseményei érdekesek olvasóink előtt is; azért szívesen vesszük tudomásul a kilátásba helyezett meghadai értesítéseket.

K. K. Canada. A zordon időjárás miatt talán csak nem fagytak be a rég ígért, várván várt amerikai magyar ezikkek. Itthon bizony nehéz idők járnak a magyarra. Sok közöttünk a szolgálékü, megalkuvásra hajló, de meg a bécsi sógorok is a régiék. Vajha Canadába lehetne szalajtani őket, cserébe az előlök odamenekült, kisanyargatott magyarokért. Ámde való igaz, csalánba nem üt a menykő.

A Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Banknál megüresedett

pénztárnoki állásra

pályázat hirdettetik, benyújtási határidő **f. hó 14-ike déli 12 óráig.**

Kellően felszerelt ajánkozások az ügyvezető igazgatónál nyujtandók be, ugyanott a feltételek megtudakolhatók.

Debreczeni Ipar és Keresk. Bank.

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tudatni, hogy az annak idejében kibocsátott körlevelünkben foglalt ígretünkhöz hiven az

1903. évi április hó 14-én és 29-ik napján

tőlünk vásárolt áruk értékét az általunk kiadott jegyzék visszaadása ellenében

Május 1-től 5-ig

minden levonás nélkül készpénzben vissza fizetjük.

Kijelentjük egyidejűleg, hogy ezen eljárásunkat a jövőben is minden változtatás nélkül megtartjuk.

Melyek után magunkat a n. é. közönségnek továbbra is becses pártfogásába ajánlva maradtunk

Teljes tisztelettel

MAJTÉNYI és ZENGEVALD

divat vászon és rövidáru kereskedése
Debreczen, Főpiacz, a „BIKA” szállodával szemben.

Megérkeztek

a legjobb minőségű

Cosmanosi francia batistok, indich voilék, donchesse szaténok, és mindenemű jó mosó kartonok, himzett batistok, piqué ujdonságok, továbbá Rumburgi, Hollandi, Kreás és czérna fonal vásznak, valamint a világhírű Schroll gyártmányú elsőrendű chifonok, csikós jegyű havasi vásznak, Szepességi Damast asztalneműek, törülközők, ágyhuzatokra való vászon kanavásznak, zephirek, ágy és asztal terítők, csipkefüggönyök, paplanok, továbbá mindenemű menyasszonyi kelengyék pontos összeállítását elvállalom szolid olesó, szabott áruk mellett.

Tisztelettel

Nádudvary Lajos.

Vágó Andor-féle üzlet, főtér a nagy tőzsde mellett.

Csődalatti kiárulás.

Közdós Schwarcz Viktor csődtömegéhez leltározott vásznak, fehérneműek és egyéb női czikkek kiárulása Piacz-u. 79 sz. a. (Gaál ház) üzlethelyiségben tovább folytatattatik.

Dr. Nagy Kálmán

csődtömeg.

Csak jómosó és elsőrendű minőségek!

Megérkeztek

a szebbnél-szebb

Karton,
Francia-batist,
Zefir,

Himzett és ajour batist,
Ruha-vászon,
Selyem-zefir,
Düsesz-szaten

mosónyárikelméink

= óriási választékban =

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5. (2)

Csak jómosó és elsőrendű minőségek!

676—1903. tk. sz.

Arverési hirdetmény kivonat.

A püspökladányi kir. jbiróság mint te-lekkönyvi hatóság hözhírré teszi, hogy Mol-nár Antal végrehajthatónak Őrsi Lajos vég-schajttást szenvedő elleni 77 k. tőkekövetel-és jár. iranti végrehajttási ügyében a debreczeni kir. tvszék (a püspökladányi kir. jbiróság) területén levő Nádudvar községben és határán fekvő a nádudvari 2905 számú tjkvben 1347/a hrsza. ingatlanra 362 kor. nádudvari 4161. sz. tjkvben 1944 hrsza. in-gatlanra 455 kor., végül a nádudvari 4161 sz. tjkvben 3041/a—1. és 3041/c—1 hrsza. ingatlanokra 192 k. kikialttási árban elren-delte és hogy a fentebb megjelölt ingatl-nok az 1903. évi május 25. d. u. 3 órakor Nádudvar község házánál megtartandó nyil-vános árverésen a megállapított kikialttási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 36 k. 20 f. 45 k. 50 fil. illetve 19 kor. 20 fillért készpénzben, vagy az 1881 LX. tez. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 é. nov. 1 én 3333 sz. a. kelt ig. minist. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes er-tékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tez. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bírósággal előleges elhelye-zéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság. Püspökladányban 1903 febr. hó 16-án.

Dr. Tikos kir. alj. biró.

208 1903 vksz.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni királyi jbiróságnak V. 148/2—1903. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Debreczeni kölc. segélyző egyeslet részére Katona József és neje debr. lakosoktól 100 k. tőke, ennek 1902 é. aug. hó 1-től számítandó 6 % kamatai és eddig összesen — kor. — fill. perköltség erejéig 1903 é. jan. hó 27-én biróilag felülfoglalt és 857 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1903 május 5-én d. u. 3 órakor kezdelét veendő és alperesek lakásán Kar-u. 30 sz. a. megtartandó nyilvános birói árve-résen a legtöbbet ígérőnek azonnali kész-pénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. apr. 8 án.

Oláh Géza bir. kiküd.

Blattner Gyula

értesíti a mélyen tisztelt kö-zönséget, hogy 102. éve alapított

üveg és porcellán üzletét,

valamint

üvegezési vállalatát

május 1-én a „Lamprecht“

(volt Biedermann palotába) helyezi át. — Ennek folytán raktáron levő áru készletét a legolcsóbb áron bocsátja m. t. vevői részére.

347—1903.

Arverési hirdetmény.

Debreczen város tu'ajdonát ké-pező Dóka-féle 5 nyilas tanvaföld az 1903 évi május 23-án d. e. 9 órakor a város székházának közgyűlési ter-mében tartandó nyilvános árverésen örök áron eladatik.

Kikiáltási ára 6000 kor., melynek 10%-a az árverelő küldöttségnek ke-zéhez, bánatpénz gyanánt, árverelni kívánók részéről leteendő.

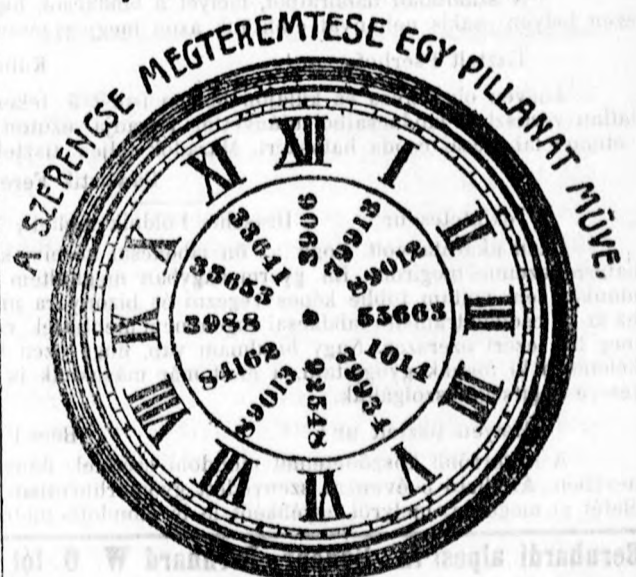
Mely árveréshez venni kívánók azon értesítés mellett hivatnak meg, hogy az árverési részletes feltételek a városi számvevői hivatalban a hivata-os órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1903. apr. 2.

A városi tanács.

Szerencse-óra.

Azt a sorsjegyszámot rendelje meg levelezőlap által, mely ama óra mellett van föltüntetve, a mely időben ezen hirdetést olvassa.

Az óra belsejében föltüntetett szerencseszámok kizárólag

BENKŐ bankháznál

kaphatók

Budapest, Andrassy ut 79.

Huzás: május 22-én és 23-án.

Az I. oszt. sorsjegyek árai:

1/8 150 k. 1/4 3. — k. 1/2 6. k. 1/1 12.— k.

A mi vevőink azon előnyben részesülnek, hogy befizetéseiket postatakarékpénztári cheque utján, tehát költségmentesen teljesíthetik.

Boros Testvérek nőidivat
áruházában

Divatos Ruhakelmék, Selymek, Jó
Sefirek, Batisztok, Vász-
nak, Szőnyegek, Fügő-
nyök, Ágyterítő, Pipere
Olcso cikkek. Divatos

Eladó tanyaföld.

II.-Szoboszló határában a várostól 1/2
óránnyira fekvő 66 kat. hold prima szántó-
föld nagy tanyával eladó.

Értekezhetni **Ulrich Jenővel** Debreczeni
Első Takarékpénztárnál.

Árlejtési hirdetemény.

Biharmegyében fekvő Berettyóuj-
falu község, utcaiban szilárd anyagból
gyalogjárdát készített mintegy 7000
m²-területen; a vállalatnak nyilván-
os árlejtésen való kiadására határ-
időül **1903. évi május 16. napjának**
d. e. 9. órája tüzetik ki a község-
házához, hol az árlejtési feltételek a
hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Berettyóujfalu, 1903. ápril 29.

Kerekes Gyula, **Kinter Mihály,**
jegyző. főbíró.

2025—1903 sz.

Árverési hirdetemény kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint tkvi
hatóság közhírré teszi, hogy Drössel Károly
budapesti cég végrehajtónak Kozma Lajos
és neje ellen folytatott végrehajtási ügyé-
ben a debreczeni kir. tvszék a debreczeni
kir. bíróság területén levő a V.-Pécs 698
sz. tjkben A I. 1305. 1558. 2497 hrsza. fel-
vett ingatlanokból Kozma Lajos és neje Er-
dei Zsuzsánnát illető részre 590 k. 95 fl.-
ben a v.-pécsi 930 sz. tjkben A I. 1129.
1471. 2122. 2213. 3645. 5041. 7514. 8234.
8243. hrsza. foglalt ingatlanokból Kozma
Lajos és neje Erdei Zsuzsánnát illető ré-
szekre 1314 k. 67 fl.-ben a v.-pécsi 1516
tjkben A + 3024 hrsza. felvett ingatlanra
egészben 93 kor.-ban megállapított kikiáltási
árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén,
annak foganatosítására határidőül **1903. é.**
jun. hó 12-ik napjának d. e. 9 óráját V.-
Pécs községéhez kitzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az ár-
verésre kitett ingatlan szükség esetén a ki-
kiáltási áron alul is el fog adni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a
kikiáltási ár 10%, készpénzben, vagy óvadék
képes érték papirokban letenni, avagy az
1881. LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bá-
natpénznek a bíróságnál előleges elhelyezé-
séről kiállított szabályszerű elismervényt a
kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák
alatt a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál és
V.-Pécs község előjáróságánál tekinthetők
meg.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.
Debreczen, 1903. évi febr. 18-án.

Hegedüs,

kir. tszéki bíró.

Konyári Sóstó fürdő

megnyitás május hó 3-án.

Gyógyítja a görvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszut, csont-
velő lob, összezsugorodott izület stb. mindennemű közhvényes, csuzos bántalma-
kat bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső daganatokat,
különösen női és férfi bajokra legkitünőbb hatása.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitünő ételek és tisztán kezelt
italok, személyes felügyeletünk alatt állanak) és ami fő, igen mérsékelt díjszabá-
sok mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupalyi, Debreczen - N.-Létai vonalon. Posta és
távirda állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a **Konyári Sóstó fürdő vállalat**
igazgatósága.

PSEPHOFER J. vértisztító labdaccai.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található. Számítalan
orvos által ezen labdacok háziszereül ajánlottak minden oly bajoknál, melyek a **rossz emésztésből** és **székrekedésből** erednek, mint **epo-zavarok, májbajok, kólíka, vér-
tolulások, aranyér, béltétlenség** s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak **vérszegénység** s az abból eredő bajoknál is, így **sáp-
kór**nál, idegességből eredő **fejfájások**nál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legsekélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a leg-
gyengébb egyének, de még gyermekek által is bevehetők.

Ezen vértisztító labdacok csakis a **Pserhofer J.-féle az „Az arany birodalmi almához“** címzett gyógyszerárban Bécsben I., Singerstrasse 15 sz. a. készítettnek
valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára **21 kr.** Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, **1 frt 05 krba** kerül. Az összeg előzetes bekiáltá-
sánél bérmentes küldéssel együtt 1 csomag **1 frt 25 kr.**, 2 csomag **2 frt 30 kr.**, 3 csomag **3 frt 35 kr.**, 4 csomag **4 frt 40 kr.**, 5 csomag **5 frt 20 kr.** és 10 csomag **9 f. 20 krba** kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak: ennek következtében kérek **csakis** Pserhofer J.-féle
vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással, fekete színben és minden egyes doboz
fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

A számítalan hálaíratból, melyet a labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek,
ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, ki ezen labdacokat egyszer használta, megvagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Tisztelt Pserhofer ur!

Köln, 1883. apr. hó 30-án.

Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 5 tegereset az ön felülmulha-
talan vértisztító labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ezuton is a legmélyebb köszö-
netemet labdaccai csoda hatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz Köln, Lindenthal.

Tekintetes ur!

Hrasche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek
hatását ezennel megírom. Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi
munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék,
ha az ön csodálatraméltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja
meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tö-
kéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanye-
résére segítségül szolgáltak.

Knificz Teréz.

Mélyen tisztelt ur!

Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9-én.

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel önnek 60 éves nagynéném
neveben. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már
életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt

kapott az ön kitünő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán
tökéletesen kigyógyult. Legfőbb lizelettel

Weinztell Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1893. márcz. 27.

Tekintetes ur!

Alulírott ismétellen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitünő lab-
dacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labda-
cok értéke felett és azokat, ahol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legme-
legbben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használására önt ezen-
nel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Halm Ignác.

Götschdorf, Kolbach mellett Szilézia, 1886. okt. 8-án.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot
6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiból köszönhe-
tem, hogy egy gyomorhajból, mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam.
Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni s midőn legforróbb köszönetemet
kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Bernhardi alpesi-fü liqueur, Bernhard W. O.-tól Brogenzben.

egész üveg 2 frt 60 kr., fél üveg 1 frt 40 kr., negyed üveg 70 kr.

Amerikai közhvénykenőcs, gyors és biztos hatású, legjobb szer minden közh-
vényes és csuzos bajok, u. m.: gerinczagybántalom, tagszagatás, ischiás,
migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzaggatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-től egy üveg 50 kr.

Fagybalsam, Pserhofer J.-től. Évek óta a fagyos tagokra és minden idült
sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

„Stolt“-féle Kolapraeparatumok, kitünő szer gyomor és bélbetegségeknél.

Kola elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, félliter 1 frt 60 kr., negyed liter 85 kr.

Golyva balsam Pserhofer J.-től kitünő szer golyva ellen, 1 üveg 40 kr., bér-
mentve 65 kr.

Élet-esszencia, (prágai csöppek), Pserhofer J.-től, megrontott gyomor, rossz
emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszér, 1 üveg 22 kr.,
12 üveg 2 frt.

Ütifünedv, Pserhofer J.-től, egy ált. ismert kitünő háziszér hurut, rekedtség, gör-
csös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1.50.

Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi
hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy
szelenczével 2 frt.

Általános tapasz. Steubel tanártól. Útés és szurás által okozott sebeknél, mér-
ges daganatoknál, ujjkukacz, sebes, vagy gyuladt mell vagy más ily bajok-
nál, mint kitünő szer lön kipróbálva. 1 tévely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só, Bullrich A. W.-től. Kitünő háziszér a rossz emésztés min-
den következményeinél u. m. főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhév,
aranyér, dugulás, 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapokban hirdett összes bel-
és külf. gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán
nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek. Postai megrendelések a leggyor-
sabbban eszközöletnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések
utánvétellel küldetnek.

**Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a
Pserhofer J. névaláírással és minden egyes doboz fedele ugyanazon
aláírással vörös színben van ellátva.**

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigoruan büntetettik.

PSEPHOFER J. gyógyszerész, „zum golde nen Reichsapfel“
WIEN, I., Singerstrasse 15.